ചാണക്യനീതി

പ്രണമ്യ ശിരസാ വിഷ്ണും ത്രൈലോക്യാധിപതിം പ്രഭും .
നാനാശാസ്ത്രോദ്ധൃതം വക്ഷ്യേ രാജനീതിസമുച്ചയം .. 01-01
അധീത്യേദം യഥാശാസ്ത്രം നരോ ജാനാതി സത്തമഃ .
ധർമോപദേശവിഖ്യാതം കാര്യാകാര്യം ശുഭാശുഭം .. 01-02
തദഹം സമ്പ്രവക്ഷ്യാമി ലോകാനാം ഹിതകാമ്യയാ .
യേന വിജ്ഞാതമാത്രേണ സർവജ്ഞാത്വം പ്രപദ്യതേ .. 01-03
മൂർഖശിഷ്യോപദേശേന ദുഷ്ടസ്ത്രീഭരണേന ച .
ദുഃഖിതൈഃ സമ്പ്രയോഗേണ പണ്ഡിതോഽപ്യവസീദതി .. 01-04
ദുഷ്ടാ ഭാര്യാ ശഠം മിത്രം ഭൃത്യശ്ചോത്തരദായകഃ .
സസർപേ ച ഗൃഹേ വാസോ മൃത്യുരേവ ന സംശയഃ .. 01-05
ആപദർഥേ ധനം രക്ഷേദ്ദാരാൻ രക്ഷേദ്ധനൈരപി .
ആത്മാനം സതതം രക്ഷേദ്ദാരൈരപി ധനൈരപി .. 01-06
ആപദർഥേ ധനം രക്ഷേച്ഛ്രീമതാം കുത ആപദഃ .
കദാചിച്ചലതേ ലക്ഷ്മീഃ സഞ്ചിതോഽപി വിനശ്യതി .. 01-07
യസ്മിന്ദേശേ ന സമ്മാനോ ന വൃത്തിർന ച ബാന്ധവാഃ .
ന ച വിദ്യാഗമോഽപ്യസ്തി വാസം തത്ര ന കാരയേത് .. 01-08
ധനികഃ ശ്രോത്രിയോ രാജാ നദീ വൈദ്യസ്തു പഞ്ചമഃ .
പഞ്ച യത്ര ന വിദ്യന്തേ ന തത്ര ദിവസം വസേത് .. 01-09
ലോകയാത്രാ ഭയം ലജ്ജാ ദാക്ഷിണ്യം ത്യാഗശീലതാ .
പഞ്ച യത്ര ന വിദ്യന്തേ ന കുര്യാത്തത്ര സംസ്ഥിതിം .. 01-10
ജാനീയാത്പ്രേഷണേ ഭൃത്യാൻബാന്ധവാൻ വ്യസനാഗമേ .
മിത്രം ചാപത്തികാലേഷു ഭാര്യാം ച വിഭവക്ഷയേ .. 01-11
ആതുരേ വ്യസനേ പ്രാപ്തേ ദുർഭിക്ഷേ ശത്രുസങ്കടേ .
രാജദ്വാരേ ശ്മശാനേ ച യസ്തിഷ്ഠതി സ ബാന്ധവഃ .. 01-12
യോ ധ്രുവാണി പരിത്യജ്യ അധ്രുവം പരിഷേവതേ .
ധ്രുവാണി തസ്യ നശ്യന്തി ചാധ്രുവം നഷ്ടമേവ ഹി .. 01-13
വരയേത്കുലജാം പ്രാജ്ഞോ വിരൂപാമപി കന്യകാം .
രൂപശീലാം ന നീചസ്യ വിവാഹഃ സദൃശേ കുലേ .. 01-14
നദീനാം ശസ്ത്രപാണീനാംനഖീനാം ശൃംഗിണാം തഥാ .
വിശ്വാസോ നൈവ കർതവ്യഃ സ്ത്രീഷു രാജകുലേഷു ച .. 01-15
വിഷാദപ്യമൃതം ഗ്രാഹ്യമമേധ്യാദപി കാഞ്ചനം .
അമിത്രാദപി സദ്വൃത്തം ബാലാദപി സുഭാഷിതം .. 01-16
സ്ത്രീണാം ദ്വിഗുണ ആഹാരോ ലജ്ജാ ചാപി ചതുർഗുണാ .
സാഹസം ഷഡ്ഗുണം ചൈവ കാമശ്ചാഷ്ടഗുണഃ സ്മൃതഃ .. 01-17

അനൃതം സാഹസം മായാ മൂർഖത്വമതിലോഭിതാ .
അശൗചത്വം നിർദയത്വം സ്ത്രീണാം ദോഷാഃ സ്വഭാവജാഃ .. 02-01
ഭോജ്യം ഭോജനശക്തിശ്ച രതിശക്തിർവരാംഗനാ .
വിഭവോ ദാനശക്തിശ്ച നാല്പസ്യ തപസഃ ഫലം .. 02-02
യസ്യ പുത്രോ വശീഭൂതോ ഭാര്യാ ഛന്ദാനുഗാമിനീ .
വിഭവേ യശ്ച സന്തുഷ്ടസ്തസ്യ സ്വർഗ ഇഹൈവ ഹി .. 02-03
തേ പുത്രാ യേ പിതുർഭക്താഃ സ പിതാ യസ്തു പോഷകഃ .
തന്മിത്രം യത്ര വിശ്വാസഃ സാ ഭാര്യാ യത്ര നിർവൃതിഃ .. 02-04
പരോക്ഷേ കാര്യഹന്താരം പ്രത്യക്ഷേ പ്രിയവാദിനം .
വർജയേത്താദൃശം മിത്രം വിഷകുംഭം പയോമുഖം .. 02-05

ന വിശ്വസേത്കുമിത്രേ ച മിത്രേ ചാപി ന വിശ്വസേത് .
കദാചിത്കുപിതം മിത്രം സർവം ഗുഹ്യം പ്രകാശയേത് .. 02-06
മനസാ ചിന്തിതം കാര്യം വാചാ നൈവ പ്രകാശയേത് .
മന്ത്രേണ രക്ഷയേദ്ഗൂഢം കാര്യേ ചാപി നിയോജയേത് .. 02-07
കഷ്ടം ച ഖലു മൂർഖത്വം കഷ്ടം ച ഖലു യൗവനം .
കഷ്ടാത്കഷ്ടതരം ചൈവ പരഗേഹനിവാസനം .. 02-08
ശൈലേ ശൈലേ ച മാണിക്യം മൗക്തികം ന ഗജേ ഗജേ .
സാധവോ ന ഹി സർവത്ര ചന്ദനം ന വനേ വനേ .. 02-09
പുത്രാശ്ച വിവിധൈഃ ശീലൈർനിയോജ്യാഃ സതതം ബുധൈഃ .
നീതിജ്ഞാഃ ശീലസമ്പന്നാ ഭവന്തി കുലപൂജിതാഃ .. 02-10
മാതാ ശത്രുഃ പിതാ വൈരീ യാഭ്യാം ബാലാ ന പാഠിതാഃ .
സഭാമധ്യേ ന ശോഭന്തേ ഹംസമധ്യേ ബകോ യഥാ .. 02-11
ലാലനാദ്ബഹവോ ദോഷാസ്താഡനേ ബഹവോ ഗുണാഃ .
തസ്മാത്പുത്രം ച ശിഷ്യം ച താഡയേന്ന തു ലാലയേത് .. 02-12
ശ്ലോകേന വാ തദർധേന തദർധാർധാക്ഷരേണ വാ .
അബന്ധ്യം ദിവസം കുര്യാദ്ദാനാധ്യയനകർമഭിഃ .. 02-13
കാന്താവിയോഗഃ സ്വജനാപമാനം
ഋണസ്യ ശേഷം കുനൃപസ്യ സേവാ .
ദാരിദ്ര്യഭാവാദ്വിമുഖം ച മിത്രം
വിനാഗ്നിനാ പഞ്ച ദഹന്തി കായം .. 02-14
നദീതീരേ ച യേ വൃക്ഷാഃ പരഗേഹേഷു കാമിനീ .
മന്ത്രഹീനാശ്ച രാജാനഃ ശീഘ്രം നശ്യന്ത്യസംശയം .. 02-15
ബലം വിദ്യാ ച വിപ്രാണാം രാജ്ഞാം സൈന്യം ബലം തഥാ .
ബലം വിത്തം ച വൈശ്യാനാം ശൂദ്രാണാം പാരിചര്യകം .. 02-16
നിർധനം പുരുഷം വേശ്യാ പ്രജാ ഭഗ്നം നൃപം ത്യജേത് .
ഖഗാ വീതഫലം വൃക്ഷം ഭുക്ത്വാ ചാഭ്യാഗതോ ഗൃഹം .. 02-17
ഗൃഹീത്വാ ദക്ഷിണാം വിപ്രാസ്ത്യജന്തി യജമാനകം .
പ്രാപ്തവിദ്യാ ഗുരും ശിഷ്യാ ദഗ്ധാരണ്യം മൃഗാസ്തഥാ .. 02-18
ദുരാചാരീ ദുരാദൃഷ്ടിർദുരാവാസീ ച ദുർജനഃ .
യന്മൈത്രീ ക്രിയതേ പുംഭിർനരഃ ശീഘ്രം വിനശ്യതി .. 02-19
സമാനേ ശോഭതേ പ്രീതിഃ രാജ്ഞി സേവാ ച ശോഭതേ .
വാണിജ്യം വ്യവഹാരേഷു ദിവ്യാ സ്ത്രീ ശോഭതേ ഗൃഹേ .. 02-20

കസ്യ ദോഷഃ കുലേ നാസ്തി വ്യാധിനാ കോ ന പീഡിതഃ .
വ്യസനം കേന ന പ്രാപ്തം കസ്യ സൗഖ്യം നിരന്തരം .. 03-01
ആചാരഃ കുലമാഖ്യാതി ദേശമാഖ്യാതി ഭാഷണം .
സംഭ്രമഃ സ്നേഹമാഖ്യാതി വപുരാഖ്യാതി ഭോജനം .. 03-02
സുകുലേ യോജയേത്കന്യാം പുത്രം വിദ്യാസു യോജയേത് .
വ്യസനേ യോജയേച്ഛത്രും മിത്രം ധർമേണ യോജയേത് .. 03-03
ദുർജനസ്യ ച സർപസ്യ വരം സർപോ ന ദുർജനഃ .
സർപോ ദംശതി കാലേ തു ദുർജനസ്തു പദേ പദേ .. 03-04
ഏതദർഥേ കുലീനാനാം നൃപാഃ കുർവന്തി സംഗ്രഹം .
ആദിമധ്യാവസാനേഷു ന തേ ഗച്ഛന്തി വിക്രിയാം .. 03-05
പ്രലയേ ഭിന്നമര്യാദാ ഭവന്തി കില സാഗരാഃ .
സാഗരാ ഭേദമിച്ഛന്തി പ്രലയേഽപി ന സാധവഃ .. 03-06
മൂർഖസ്തു പ്രഹർതവ്യഃ പ്രത്യക്ഷോ ദ്വിപദഃ പശുഃ .
ഭിദ്യതേ വാക്യ-ശല്യേന അദൃശം കണ്ടകം യഥാ .. 03-07
രൂപയൗവനസമ്പന്നാ വിശാലകുലസംഭവാഃ .
വിദ്യാഹീനാ ന ശോഭന്തേ നിർഗന്ധാഃ കിംശുകാ യഥാ .. 03-08

കോകിലാനാം സ്വരോ രൂപം സ്ത്രീണാം രൂപം പതിവ്രതം .
വിദ്യാ രൂപം കുരൂപാണാം ക്ഷമാ രൂപം തപസ്വിനാം .. 03-09
ത്യജേദേകം കുലസ്യാർഥേ ഗ്രാമസ്യാർഥേ കുലം ത്യജേത് .
ഗ്രാമം ജനപദസ്യാർഥേ ആത്മാർഥേ പൃഥിവീം ത്യജേത് .. 03-10
ഉദ്യോഗേ നാസ്തി ദാരിദ്ര്യം ജപതോ നാസ്തി പാതകം .
മൗനേന കലഹോ നാസ്തി നാസ്തി ജാഗരിതേ ഭയം .. 03-11
അതിരൂപേണ വാ സീതാ അതിഗർവേണ രാവണഃ .
അതിദാനാദ്ബലിർബദ്ധോ ഹ്യതിസർവത്ര വർജയേത് .. 03-12
കോ ഹി ഭാരഃ സമർഥാനാം കിം ദൂരം വ്യവസായിനാം .
കോ വിദേശഃ സുവിദ്യാനാം കഃ പരഃ പ്രിയവാദിനാം .. 03-13
ഏകേനാപി സുവൃക്ഷേണ പുഷ്പിതേന സുഗന്ധിനാ .
വാസിതം തദ്വനം സർവം സുപുത്രേണ കുലം യഥാ .. 03-14
ഏകേന ശുഷ്കവൃക്ഷേണ ദഹ്യമാനേന വഹ്നിനാ .
ദഹ്യതേ തദ്വനം സർവം കുപുത്രേണ കുലം യഥാ .. 03-15
ഏകേനാപി സുപുത്രേണ വിദ്യായുക്തേന സാധുനാ .
ആഹ്ലാദിതം കുലം സർവം യഥാ ചന്ദ്രേണ ശർവരീ .. 03-16
കിം ജാതൈർബഹുഭിഃ പുത്രൈഃ ശോകസന്താപകാരകൈഃ .
വരമേകഃ കുലാലംബീ യത്ര വിശ്രാമ്യതേ കുലം .. 03-17
ലാലയേത്പഞ്ചവർഷാണി ദശവർഷാണി താഡയേത് .
പ്രാപ്തേ തു ഷോഡശേ വർഷേ പുത്രേ മിത്രവദാചരേത് .. 03-18
ഉപസർഗേഽന്യചക്രേ ച ദുർഭിക്ഷേ ച ഭയാവഹേ .
അസാധുജനസമ്പർകേ യഃ പലായേത്സ ജീവതി .. 03-19
ധർമാർഥകാമമോക്ഷാണാം യസ്യൈകോഽപി ന വിദ്യതേ .
അജാഗലസ്തനസ്യേവ തസ്യ ജന്മ നിരർഥകം .. 03-20
മൂർഖാ യത്ര ന പൂജ്യന്തേ ധാന്യം യത്ര സുസഞ്ചിതം .
ദാമ്പത്യേ കലഹോ നാസ്തി തത്ര ശ്രീഃ സ്വയമാഗതാ .. 03-21
അയമമൃതനിധാനം നായകോഽപ്യോഷധീനാം
    അമൃതമയശരീരഃ കാന്തിയുക്തോഽപി ചന്ദ്രഃ .
ഭവതി വിഗതരശ്മിർമണ്ഡലം പ്രാപ്യ ഭാനോഃ
    പരസദനനിവിഷ്ടഃ കോ ലഘുത്വം ന യാതി .. 03-31 Ed. Sharma

ആയുഃ കർമ ച വിത്തം ച വിദ്യാ നിധനമേവ ച .
പഞ്ചൈതാനി ഹി സൃജ്യന്തേ ഗർഭസ്ഥസ്യൈവ ദേഹിനഃ .. 04-01
സാധുഭ്യസ്തേ നിവർതന്തേ പുത്രമിത്രാണി ബാന്ധവാഃ .
യേ ച തൈഃ സഹ ഗന്താരസ്തദ്ധർമാത്സുകൃതം കുലം .. 04-02
ദർശനധ്യാനസംസ്പർശൈർമത്സീ കൂർമീ ച പക്ഷിണീ .
ശിശും പാലയതേ നിത്യം തഥാ സജ്ജന-സംഗതിഃ .. 04-03
യാവത്സ്വസ്ഥോ ഹ്യയം ദേഹോ യാവന്മൃത്യുശ്ച ദൂരതഃ .
താവദാത്മഹിതം കുര്യാത്പ്രാണാന്തേ കിം കരിഷ്യതി .. 04-04
കാമധേനുഗുണാ വിദ്യാ ഹ്യകാലേ ഫലദായിനീ .
പ്രവാസേ മാതൃസദൃശീ വിദ്യാ ഗുപ്തം ധനം സ്മൃതം .. 04-05
ഏകോഽപി ഗുണവാൻപുത്രോ നിർഗുണേന ശതേന കിം .
ഏകശ്ചന്ദ്രസ്തമോ ഹന്തി ന ച താരാഃ സഹസ്രശഃ .. 04-06
മൂർഖശ്ചിരായുർജാതോഽപി തസ്മാജ്ജാതമൃതോ വരഃ .
മൃതഃ സ ചാല്പദുഃഖായ യാവജ്ജീവം ജഡോ ദഹേത് .. 04-07
കുഗ്രാമവാസഃ കുലഹീനസേവാ
    കുഭോജനം ക്രോധമുഖീ ച ഭാര്യാ .
പുത്രശ്ച മൂർഖോ വിധവാ ച കന്യാ
    വിനാഗ്നിനാ ഷട്പ്രദഹന്തി കായം .. 04-08

കിം തയാ ക്രിയതേ ധേന്വാ യാ ന ദോഗ്ധ്രീ ന ഗർഭിണീ .
കോഽർഥഃ പുത്രേണ ജാതേന യോ ന വിദ്വാൻ ന ഭക്തിമാൻ .. 04-09
സംസാരതാപദഗ്ധാനാം ത്രയോ വിശ്രാന്തിഹേതവഃ .
അപത്യം ച കലത്രം ച സതാം സംഗതിരേവ ച .. 04-10
സകൃജ്ജല്പന്തി രാജാനഃ സകൃജ്ജല്പന്തി പണ്ഡിതാഃ .
സകൃത്കന്യാഃ പ്രദീയന്തേ ത്രീണ്യേതാനി സകൃത്സകൃത് .. 04-11
ഏകാകിനാ തപോ ദ്വാഭ്യാം പഠനം ഗായനം ത്രിഭിഃ .
ചതുർഭിർഗമനം ക്ഷേത്രം പഞ്ചഭിർബഹുഭീ രണഃ .. 04-12
സാ ഭാര്യാ യാ ശുചിർദക്ഷാ സാ ഭാര്യാ യാ പതിവ്രതാ .
സാ ഭാര്യാ യാ പതിപ്രീതാ സാ ഭാര്യാ സത്യവാദിനീ .. 04-13
അപുത്രസ്യ ഗൃഹം ശൂന്യം ദിശഃ ശൂന്യാസ്ത്വബാന്ധവാഃ .
മൂർഖസ്യ ഹൃദയം ശൂന്യം സർവശൂന്യാ ദരിദ്രതാ .. 04-14
അനഭ്യാസേ വിഷം ശാസ്ത്രമജീർണേ ഭോജനം വിഷം .
ദരിദ്രസ്യ വിഷം ഗോഷ്ഠീ വൃദ്ധസ്യ തരുണീ വിഷം .. 04-15
ത്യജേദ്ധർമം ദയാഹീനം വിദ്യാഹീനം ഗുരും ത്യജേത് .
ത്യജേത്ക്രോധമുഖീം ഭാര്യാം നിഃസ്നേഹാൻബാന്ധവാംസ്ത്യജേത് .. 04-16
അധ്വാ ജരാ ദേഹവതാം പർവതാനാം ജലം ജരാ .
അമൈഥുനം ജരാ സ്ത്രീണാം വസ്ത്രാണാമാതപോ ജരാ .. 04-17
ഇന്ദ്രിയാണി ച സംയമ്യ ബകവത്പണ്ഡിതോ നരഃ .
ദേശകാലബലം ജ്ഞാത്വാ സർവകാര്യാണി സാധയേത് .. 04-17 Ed. Sharma
കഃ കാലഃ കാനി മിത്രാണി കോ ദേശഃ കൗ വ്യയാഗമൗ .
കശ്ചാഹം കാ ച മേ ശക്തിരിതി ചിന്ത്യം മുഹുർമുഹുഃ .. 04-18
അഗ്നിർദേവോ ദ്വിജാതീനാം മുനീനാം ഹൃദി ദൈവതം .
പ്രതിമാ സ്വല്പബുദ്ധീനാം സർവത്ര സമദർശിനഃ .. 04-19 //

ഗുരുരഗ്നിർദ്വിജാതീനാം വർണാനാം ബ്രാഹ്മണോ ഗുരുഃ .
പതിരേവ ഗുരുഃ സ്ത്രീണാം സർവസ്യാഭ്യാഗതോ ഗുരുഃ .. 05-01
യഥാ ചതുർഭിഃ കനകം പരീക്ഷ്യതേ
    നിഘർഷണച്ഛേദനതാപതാഡനൈഃ .
തഥാ ചതുർഭിഃ പുരുഷഃ പരീക്ഷ്യതേ
    ത്യാഗേന ശീലേന ഗുണേന കർമണാ .. 05-02
താവദ്ഭയേഷു ഭേതവ്യം യാവദ്ഭയമനാഗതം .
ആഗതം തു ഭയം വീക്ഷ്യ പ്രഹർതവ്യമശങ്കയാ .. 05-03
ഏകോദരസമുദ്ഭൂതാ ഏകനക്ഷത്രജാതകാഃ .
ന ഭവന്തി സമാഃ ശീലേ യഥാ ബദരകണ്ടകാഃ .. 05-04
അന്യായാർജിതവിത്തപൂർണമുദരം ഗർവേണ തുംഗം ശിരോ
രേ രേ ജംബുക മുഞ്ച മുഞ്ച സഹസാ നീചം സുനിന്ദ്യം വപുഃ .. 05-05 Ed. Sharma
നിഃസ്പൃഹോ നാധികാരീ സ്യാൻ നാകാമോ മണ്ഡനപ്രിയഃ .
നാവിദഗ്ധഃ പ്രിയം ബ്രൂയാത്സ്പഷ്ടവക്താ ന വഞ്ചകഃ .. 05-05
മൂർഖാണാം പണ്ഡിതാ ദ്വേഷ്യാ അധനാനാം മഹാധനാഃ .
പരാംഗനാ കുലസ്ത്രീണാം സുഭഗാനാം ച ദുർഭഗാഃ .. 05-06
ആലസ്യോപഗതാ വിദ്യാ പരഹസ്തഗതം ധനം .
അല്പബീജം ഹതം ക്ഷേത്രം ഹതം സൈന്യമനായകം .. 05-07
അഭ്യാസാദ്ധാര്യതേ വിദ്യാ കുലം ശീലേന ധാര്യതേ .
ഗുണേന ജ്ഞായതേ ത്വാര്യഃ കോപോ നേത്രേണ ഗമ്യതേ .. 05-08
വിത്തേന രക്ഷ്യതേ ധർമോ വിദ്യാ യോഗേന രക്ഷ്യതേ .
മൃദുനാ രക്ഷ്യതേ ഭൂപഃ സത്സ്ത്രിയാ രക്ഷ്യതേ ഗൃഹം .. 05-09
അന്യഥാ വേദശാസ്ത്രാണി ജ്ഞാനപാണ്ഡിത്യമന്യഥാ .
അന്യഥാ തത്പദം ശാന്തം ലോകാഃ ക്ലിശ്യന്തി ചാന്യഥാ .. 05-10

ദാരിദ്ര്യനാശനം ദാനം ശീലം ദുർഗതിനാശനം .
അജ്ഞാനനാശിനീ പ്രജ്ഞാ ഭാവനാ ഭയനാശിനീ .. 05-11
നാസ്തി കാമസമോ വ്യാധിർനാസ്തി മോഹസമോ രിപുഃ .
നാസ്തി കോപസമോ വഹ്നിർനാസ്തി ജ്ഞാനാത്പരം സുഖം .. 05-12
ജന്മമൃത്യൂ ഹി യാത്യേകോ ഭുനക്ത്യേകഃ ശുഭാശുഭം .
നരകേഷു പതത്യേക ഏകോ യാതി പരാം ഗതിം .. 05-13
തൃണം ബ്രഹ്മവിദഃ സ്വർഗസ്തൃണം ശൂരസ്യ ജീവിതം .
ജിതാശസ്യ തൃണം നാരീ നിഃസ്പൃഹസ്യ തൃണം ജഗത് .. 05-14
വിദ്യാ മിത്രം പ്രവാസേ ച ഭാര്യാ മിത്രം ഗൃഹേഷു ച .
വ്യാധിതസ്യൗഷധം മിത്രം ധർമോ മിത്രം മൃതസ്യ ച .. 05-15
വൃഥാ വൃഷ്ടിഃ സമുദ്രേഷു വൃഥാ തൃപ്തസ്യ ഭോജനം .
വൃഥാ ദാനം സമർഥസ്യ വൃഥാ ദീപോ ദിവാപി ച .. 05-16
നാസ്തി മേഘസമം തോയം നാസ്തി ചാത്മസമം ബലം .
നാസ്തി ചക്ഷുഃസമം തേജോ നാസ്തി ധാന്യസമം പ്രിയം .. 05-17
അധനാ ധനമിച്ഛന്തി വാചം ചൈവ ചതുഷ്പദാഃ .
മാനവാഃ സ്വർഗമിച്ഛന്തി മോക്ഷമിച്ഛന്തി ദേവതാഃ .. 05-18
സത്യേന ധാര്യതേ പൃഥ്വീ സത്യേന തപതേ രവിഃ .
സത്യേന വാതി വായുശ്ച സർവം സത്യേ പ്രതിഷ്ഠിതം .. 05-19
ചലാ ലക്ഷ്മീശ്ചലാഃ പ്രാണാശ്ചലേ ജീവിതമന്ദിരേ .
ചലാചലേ ച സംസാരേ ധർമ ഏകോ ഹി നിശ്ചലഃ .. 05-20
നരാണാം നാപിതോ ധൂർതഃ പക്ഷിണാം ചൈവ വായസഃ .
ചതുഷ്പാദം ശൃഗാലസ്തു സ്ത്രീണാം ധൂർതാ ച മാലിനീ .. 05-21
ജനിതാ ചോപനേതാ ച യസ്തു വിദ്യാം പ്രയച്ഛതി .
അന്നദാതാ ഭയത്രാതാ പഞ്ചൈതേ പിതരഃ സ്മൃതാഃ .. 05-22
രാജപത്നീ ഗുരോഃ പത്നീ മിത്രപത്നീ തഥൈവ ച .
പത്നീമാതാ സ്വമാതാ ച പഞ്ചൈതാ മാതരഃ സ്മൃതാഃ .. 05-23

ശ്രുത്വാ ധർമം വിജാനാതി ശ്രുത്വാ ത്യജതി ദുർമതിം .
ശ്രുത്വാ ജ്ഞാനമവാപ്നോതി ശ്രുത്വാ മോക്ഷമവാപ്നുയാത് .. 06-01
പക്ഷിണഃ കാകശ്ചണ്ഡാലഃ പശൂനാം ചൈവ കുക്കുരഃ .
മുനീനാം പാപശ്ചണ്ഡാലഃ സർവചാണ്ഡാലനിന്ദകഃ .. 06-02
ഭസ്മനാ ശുദ്ധ്യതേ കാസ്യം താമ്രമമ്ലേന ശുദ്ധ്യതി .
രജസാ ശുദ്ധ്യതേ നാരീ നദീ വേഗേന ശുദ്ധ്യതി .. 06-03
ഭ്രമൻസമ്പൂജ്യതേ രാജാ ഭ്രമൻസമ്പൂജ്യതേ ദ്വിജഃ .
ഭ്രമൻസമ്പൂജ്യതേ യോഗീ സ്ത്രീ ഭ്രമന്തീ വിനശ്യതി .. 06-04
യസ്യാർഥാസ്തസ്യ മിത്രാണി യസ്യാർഥാസ്തസ്യ ബാന്ധവാഃ .
യസ്യാർഥാഃ സ പുമ്ല്ലോകേ യസ്യാർഥാഃ സ ച പണ്ഡിതഃ .. 06-05
താദൃശീ ജായതേ ബുദ്ധിർവ്യവസായോഽപി താദൃശഃ .
സഹായാസ്താദൃശാ ഏവ യാദൃശീ ഭവിതവ്യതാ .. 06-06
കാലഃ പചതി ഭൂതാനി കാലഃ സംഹരതേ പ്രജാഃ .
കാലഃ സുപ്തേഷു ജാഗർതി കാലോ ഹി ദുരതിക്രമഃ .. 06-07
ന പശ്യതി ച ജന്മാന്ധഃ കാമാന്ധോ നൈവ പശ്യതി .
മദോന്മത്താ ന പശ്യന്തി അർഥീ ദോഷം ന പശ്യതി .. 06-08
സ്വയം കർമ കരോത്യാത്മാ സ്വയം തത്ഫലമശ്നുതേ .
സ്വയം ഭ്രമതി സംസാരേ സ്വയം തസ്മാദ്വിമുച്യതേ.. 06-09
രാജാ രാഷ്ട്രകൃതം പാപം രാജ്ഞഃ പാപം പുരോഹിതഃ .
ഭർതാ ച സ്ത്രീകൃതം പാപം ശിഷ്യപാപം ഗുരുസ്തഥാ .. 06-10
ഋണകർതാ പിതാ ശത്രുർമാതാ ച വ്യഭിചാരിണീ .
ഭാര്യാ രൂപവതീ ശത്രുഃ പുത്രഃ ശത്രുരപണ്ഡിതഃ .. 06-11

ലുബ്ധമർഥേന ഗൃഹ്ണീയാത് സ്തബ്ധമഞ്ജലികർമണാ .
മൂർഖം ഛന്ദോऽനുവൃത്ത്യാ ച യഥാർഥത്വേന പണ്ഡിതം .. 06-12
വരം ന രാജ്യം ന കുരാജരാജ്യം
വരം ന മിത്രം ന കുമിത്രമിത്രം .
വരം ന ശിഷ്യോ ന കുശിഷ്യശിഷ്യോ
വരം ന ദാരാ ന കുദാരദാരഃ .. 06-13
കുരാജരാജ്യേന കുതഃ പ്രജാസുഖം
കുമിത്രമിത്രേണ കുതോऽഭിനിർവൃതിഃ .
കുദാരദാരൈശ്ച കുതോ ഗൃഹേ രതിഃ
കുശിഷ്യശിഷ്യമധ്യാപയതഃ കുതോ യശഃ .. 06-14
സിംഹാദേകം ബകാദേകം ശിക്ഷേച്ചത്വാരി കുക്കുടാത് .
വായസാത്പഞ്ച ശിക്ഷേച്ച ഷട്ശുനസ്ത്രീണി ഗർദഭാത് .. 06-15
പ്രഭൂതം കാര്യമല്പം വാ യന്നരഃ കർതുമിച്ഛതി .
സർവാരംഭേണ തത്കാര്യം സിംഹാദേകം പ്രചക്ഷതേ .. 06-16
ഇന്ദ്രിയാണി ച സംയമ്യ രാഗദ്വേഷവിവർജിതഃ .
സമദുഃഖസുഖഃ ശാന്തഃ തത്ത്വജ്ഞഃ സാധുരുച്യതേ .. 06-17
പ്രത്യുത്ഥാനം ച യുദ്ധം ച സംവിഭാഗം ച ബന്ധുഷു .
സ്വയമാക്രമ്യ ഭുക്തം ച ശിക്ഷേച്ചത്വാരി കുക്കുടാത് .. 06-18
ഗൂഢമൈഥുനചാരിത്വം കാലേ കാലേ ച സംഗ്രഹം .
അപ്രമത്തമവിശ്വാസം പഞ്ച ശിക്ഷേച്ച വായസാത് .. 06-19
ബഹ്വാശീ സ്വല്പസന്തുഷ്ടഃ സനിദ്രോ ലഘുചേതനഃ .
സ്വാമിഭക്തശ്ച ശൂരശ്ച ഷഡേതേ ശ്വാനതോ ഗുണാഃ .. 06-20
സുശ്രാന്തോऽപി വഹേദ്ഭാരം ശീതോഷ്ണം ന ച പശ്യതി .
സന്തുഷ്ടശ്ചരതേ നിത്യം ത്രീണി ശിക്ഷേച്ച ഗർദഭാത് .. 06-21
യ ഏതാന്വിംശതിഗുണാനാചരിഷ്യതി മാനവഃ .
കാര്യാവസ്ഥാസു സർവാസു അജേയഃ സ ഭവിഷ്യതി .. 06-22

അർഥനാശം മനസ്താപം ഗൃഹേ ദുശ്ചരിതാനി ച .
വഞ്ചനം ചാപമാനം ച മതിമാന്ന പ്രകാശയേത് .. 07-01
ധനധാന്യപ്രയോഗേഷു വിദ്യാസംഗ്രഹണേ തഥാ .
ആഹാരേ വ്യവഹാരേ ച ത്യക്തലജ്ജഃ സുഖീ ഭവേത് .. 07-02
സന്തോഷാമൃതതൃപ്താനാം യത്സുഖം ശാന്തിരേവ ച .
ന ച തദ്ധനലുബ്ധാനാമിതശ്ചേതശ്ച ധാവതാം .. 07-03
സന്തോഷസ്ത്രിഷു കർതവ്യഃ സ്വദാരേ ഭോജനേ ധനേ .
ത്രിഷു ചൈവ ന കർതവ്യോऽധ്യയനേ ജപദാനയോഃ .. 07-04
വിപ്രയോർവിപ്രവഹ്ന്യോശ്ച ദമ്പത്യോഃ സ്വാമിഭൃത്യയോഃ .
അന്തരേണ ന ഗന്തവ്യം ഹലസ്യ വൃഷഭസ്യ ച .. 07-05
പാദാഭ്യാം ന സ്പൃശേദഗ്നിം ഗുരും ബ്രാഹ്മണമേവ ച .
നൈവ ഗാം ന കുമാരീം ച ന വൃദ്ധം ന ശിശും തഥാ .. 07-06
ശകടം പഞ്ചഹസ്തേന ദശഹസ്തേന വാജിനം .
ഗജം ഹസ്തസഹസ്രേണ ദേശത്യാഗേന ദുർജനം .. 07-07
ഹസ്തീ അങ്കുശമാത്രേണ വാജീ ഹസ്തേന താഡ്യതേ .
ശൃംഗീ ലഗുഡഹസ്തേന ഖഡ്ഗഹസ്തേന ദുർജനഃ .. 07-08
തുഷ്യന്തി ഭോജനേ വിപ്രാ മയൂരാ ഘനഗർജിതേ .
സാധവഃ പരസമ്പത്തൗ ഖലാഃ പരവിപത്തിഷു .. 07-09
അനുലോമേന ബലിനം പ്രതിലോമേന ദുർജനം .
ആത്മതുല്യബലം ശത്രും വിനയേന ബലേന വാ .. 07-10
ബാഹുവീര്യം ബലം രാജ്ഞാം ബ്രഹ്മണോ ബ്രഹ്മവിദ്ബലീ .
രൂപയൗവനമാധുര്യം സ്ത്രീണാം ബലമനുത്തമം .. 07-11

നാത്യന്തം സരലൈർഭാവ്യം ഗത്വാ പശ്യ വനസ്ഥലീം .
ഛിദ്യന്തേ സരലാസ്തത്ര കുബ്ജാസ്തിഷ്ഠന്തി പാദപാഃ .. 07-12
യത്രോദകം തത്ര വസന്തി ഹംസാ-
    സ്തഥൈവ ശുഷ്കം പരിവർജയന്തി .
ന ഹംസതുല്യേന നരേണ ഭാവ്യം
    പുനസ്ത്യജന്തഃ പുനരാശ്രയന്തേ .. 07-13
ഉപാർജിതാനാം വിത്താനാം ത്യാഗ ഏവ ഹി രക്ഷണം .
തഡാഗോദരസംസ്ഥാനാം പരീവാഹ ഇവാംഭസാം .. 07-14
യസ്യാർഥാസ്തസ്യ മിത്രാണി യസ്യാർഥാസ്തസ്യ ബാന്ധവാഃ .
യസ്യാർഥാഃ സ പുമ്̐ല്ലോകേ യസ്യാർഥാഃ സ ച പണ്ഡിതഃ .. 07-15
സ്വർഗസ്ഥിതാനാമിഹ ജീവലോകേ
    ചത്വാരി ചിഹ്നാനി വസന്തി ദേഹേ .
ദാനപ്രസംഗോ മധുരാ ച വാണീ
    ദേവാർചനം ബ്രാഹ്മണതർപണം ച .. 07-16
അത്യന്തകോപഃ കടുകാ ച വാണീ
    ദരിദ്രതാ ച സ്വജനേഷു വൈരം .
നീചപ്രസംഗഃ കുലഹീനസേവാ
    ചിഹ്നാനി ദേഹേ നരകസ്ഥിതാനാം .. 07-17
ഗമ്യതേ യദി മൃഗേന്ദ്രമന്ദിരം
    ലഭ്യതേ കരികപാലമൗക്തികം .
ജംബുകാലയഗതേ ച പ്രാപ്യതേ
    വത്സപുച്ഛഖരചർമഖണ്ഡനം .. 07-18
ശുനഃ പുച്ഛമിവ വ്യർഥം ജീവിതം വിദ്യയാ വിനാ .
ന ഗുഹ്യഗോപനേ ശക്തം ന ച ദംശനിവാരണേ .. 07-19
വാചാം ശൗചം ച മനസഃ ശൗചമിന്ദ്രിയനിഗ്രഹഃ .
സർവഭൂതദയാശൗചമേതച്ഛൗചം പരാർഥിനാം .. 07-20
പുഷ്പേ ഗന്ധം തിലേ തൈലം കാഷ്ഠേഽഗ്നിം പയസി ഘൃതം .
ഇക്ഷൗ ഗുഡം തഥാ ദേഹേ പശ്യാത്മാനം വിവേകതഃ .. 07-21

അധമാ ധനമിച്ഛന്തി ധനമാനൗ ച മധ്യമാഃ .
ഉത്തമാ മാനമിച്ഛന്തി മാനോ ഹി മഹതാം ധനം .. 08-01
ഇക്ഷുരാപഃ പയോ മൂലം താംബൂലം ഫലമൗഷധം .
ഭക്ഷയിത്വാപി കർതവ്യാഃ സ്നാനദാനാദികാഃ ക്രിയാഃ .. 08-02
ദീപോ ഭക്ഷയതേ ധ്വാന്തം കജ്ജലം ച പ്രസൂയതേ .
യദന്നം ഭക്ഷയതേ നിത്യം ജായതേ താദൃശീ പ്രജാ .. 08-03
വിത്തം ദേഹി ഗുണാന്വിതേഷു മതിമന്നാന്യത്ര ദേഹി ക്വചിത്
    പ്രാപ്തം വാരിനിധേർജലം ഘനമുഖേ മാധുര്യയുക്തം സദാ .
ജീവാൻസ്ഥാവരജംഗമാംശ്ച സകലാൻസഞ്ജീവ്യ ഭൂമണ്ഡലം
    ഭൂയഃ പശ്യ തദേവ കോടിഗുണിതം ഗച്ഛന്തമംഭോനിധിം .. 08-04
ചാണ്ഡാലാനാം സഹസ്രൈശ്ച സൂരിഭിസ്തത്ത്വദർശിഭിഃ .
ഏകോ ഹി യവനഃ പ്രോക്തോ ന നീചോ യവനാത്പരഃ .. 08-05
തൈലാഭ്യംഗേ ചിതാധൂമേ മൈഥുനേ ക്ഷൗരകർമണി .
താവദ്ഭവതി ചാണ്ഡാലോ യാവത്സ്നാനം ന ചാചരേത് .. 08-06
അജീർണേ ഭേഷജം വാരി ജീർണേ വാരി ബലപ്രദം .
ഭോജനേ ചാമൃതം വാരി ഭോജനാന്തേ വിഷാപഹം .. 08-07
ഹതം ജ്ഞാനം ക്രിയാഹീനം ഹതശ്ചാജ്ഞാനതോ നരഃ .
ഹതം നിർണായകം സൈന്യം സ്ത്രിയോ നഷ്ടാ ഹ്യഭർതൃകാഃ .. 08-08
വൃദ്ധകാലേ മൃതാ ഭാര്യാ ബന്ധുഹസ്തഗതം ധനം .
ഭോജനം ച പരാധീനം തിസ്രഃ പുംസാം വിഡംബനാഃ .. 08-09

നാഗ്നിഹോത്രം വിനാ വേദാ ന ച ദാനം വിനാ ക്രിയാ .
ന ഭാവേന വിനാ സിദ്ധിസ്തസ്മാദ്ഭാവോ ഹി കാരണം .. 08-10
ന ദേവോ വിദ്യതേ കാഷ്ഠേ ന പാഷാണേ ന മൃണ്മയേ .
ഭാവേ ഹി വിദ്യതേ ദേവസ്തസ്മാദ്ഭാവോ ഹി കാരണം .. 08-11
കാഷ്ഠപാഷാണധാതൂനാം കൃത്വാ ഭാവേന സേവനം .
ശ്രദ്ധയാ ച തഥാ സിദ്ധിസ്തസ്യ വിഷ്ണുപ്രസാദതഃ .. 08-12
ശാന്തിതുല്യം തപോ നാസ്തി ന സന്തോഷാത്പരം സുഖം .
ന തൃഷ്ണായാഃ പരോ വ്യാധിർന ച ധർമോ ദയാപരഃ .. 08-13 (ദയാസമഃ)
ക്രോധോ വൈവസ്വതോ രാജാ തൃഷ്ണാ വൈതരണീ നദീ .
വിദ്യാ കാമദുധാ ദേനുഃ സന്തോഷോ നന്ദനം വനം .. 08-14
ഗുണോ ഭൂഷയതേ രൂപം ശീലം ഭൂഷയതേ കുലം .
സിധിർഭൂഷയതേ വിദ്യാം ഭോഗോ ഭൂഷയേതേ ധനം .. 08-15
നിർഗുണസ്യ ഹതം രൂപം ദുഃശീലസ്യ ഹതം കുലം .
അസിദ്ധസ്യ ഹതാ വിദ്യാ ഹ്യഭോഗേന ഹതം ധനം .. 08-16
ശുദ്ധം ഭൂമിഗതം തോയം ശുദ്ധാ നാരീ പതിവ്രതാ .
ശുചിഃ ക്ഷേമകരോ രാജാ സന്തോഷോ ബ്രാഹ്മണഃ ശുചിഃ .. 08-17
അസന്തുഷ്ടാ ദ്വിജാ നഷ്ടാഃ സന്തുഷ്ടാശ്ച മഹീഭൃതഃ .
സലജ്ജാ ഗണികാ നഷ്ടാ നിർലജ്ജാശ്ച കുലാംഗനാ .. 08-18
കിം കുലേന വിശാലേന വിദ്യാഹീനേന ദേഹിനാം .
ദുഷ്കുലം ചാപി വിദുഷോ ദേവൈരപി സ പൂജ്യതേ .. 08-19
വിദ്വാൻപ്രശസ്യതേ ലോകേ വിദ്വാൻ സർവത്ര പൂജ്യതേ .
വിദ്യയാ ലഭതേ സർവം വിദ്യാ സർവത്ര പൂജ്യതേ .. 08-20
ഋണകർതാ പിതാ ശത്രുർമാതാ ച വ്യഭിചാരിണീ .
ഭാര്യാ രൂപവതീ ശത്രുഃ പുത്രഃ ശത്രുരപണ്ഡിതഃ .. 08-21
മാംസഭക്ഷ്യൈഃ സുരാപാനൈർമുഖൈശ്ചാക്ഷരവർജിതൈഃ .
പശുഭിഃ പുരുഷാകാരൈർഭാരാക്രാന്താ ഹി മേദിനീ .. 08-22
അന്നഹീനോ ദഹേദ്രാഷ്ട്രം മന്ത്രഹീനശ്ച ഋത്വിജഃ .
യജമാനം ദാനഹീനോ നാസ്തി യജ്ഞസമോ രിപുഃ .. 08-23

മുക്തിമിച്ഛസി ചേത്താത വിഷയാന്വിഷവത്ത്യജ .
ക്ഷമാർജവദയാശൗചം സത്യം പീയൂഷവത്പിബ .. 09-01
പരസ്പരസ്യ മർമാണി യേ ഭാഷന്തേ നരാധമാഃ .
ത ഏവ വിലയം യാന്തി വല്മീകോദരസർപവത് .. 09-02
ഗന്ധഃ സുവർണേ ഫലമിക്ഷുദണ്ഡേ
നാകരി പുഷ്പം ഖലു ചന്ദനസ്യ .
വിദ്വാന്ധനാഢ്യശ്ച നൃപശ്ചിരായുഃ
ധാതുഃ പുരാ കോഽപി ന ബുദ്ധിദോഽഭൂത് .. 09-03
സർവൗഷധീനാമമൃതാ പ്രധാനാ
സർവേഷു സൗഖ്യേഷ്വശനം പ്രധാനം .
സർവേന്ദ്രിയാണാം നയനം പ്രധാനം
സർവേഷു ഗാത്രേഷു ശിരഃ പ്രധാനം .. 09-04
ദൂതോ ന സഞ്ചരതി ഖേ ന ചലേച്ച വാർതാ
പൂർവം ന ജല്പിതമിദം ന ച സംഗമോഽസ്തി .
വ്യോമ്നി സ്ഥിതം രവിശശിഗ്രഹണം പ്രശസ്തം
ജാനാതി യോ ദ്വിജവരഃ സ കഥം ന വിദ്വാൻ .. 09-05
വിദ്യാർഥീ സേവകഃ പാന്ഥഃ ക്ഷുധാർതോ ഭയകാതരഃ .
ഭാണ്ഡാരീ പ്രതിഹാരീ ച സപ്ത സുപ്താൻപ്രബോധയേത് .. 09-06
അഹിം നൃപം ച ശാർദൂലം വൃദ്ധം ച ബാലകം തഥാ .
പരശ്വാനം ച മൂർഖം ച സപ്ത സുപ്താന്ന ബോധയേത് .. 09-07

അർധാധീതാശ്ച യൈർവേദാസ്തഥാ ശൂദ്രാന്നഭോജനാഃ .
തേ ദ്വിജാഃ കിം കരിഷ്യന്തി നിർവിഷാ ഇവ പന്നഗാഃ .. 09-08
യസ്മിന്രുഷ്ടേ ഭയം നാസ്തി തുഷ്ടേ നൈവ ധനാഗമഃ .
നിഗ്രഹോഽനുഗ്രഹോ നാസ്തി സ രുഷ്ടഃ കിം കരിഷ്യതി .. 09-09
നിർവിഷേണാപി സർപേണ കർതവ്യാ മഹതീ ഫണാ .
വിഷമസ്തു ന ചാപ്യസ്തു ഘടാടോപോ ഭയങ്കരഃ .. 09-10
പ്രാതർദ്യൂതപ്രസംഗേന മധ്യാഹ്നേ സ്ത്രീപ്രസംഗതഃ .
രാത്രൗ ചൗരപ്രസംഗേന കാലോ ഗച്ഛന്തി ധീമതാം .. 09-11
സ്വഹസ്തഗ്രഥിതാ മാലാ സ്വഹസ്തഘൃഷ്ടചന്ദനം .
സ്വഹസ്തലിഖിതം സ്തോത്രം ശക്രസ്യാപി ശ്രിയം ഹരേത് .. 09-12
ഇക്ഷുദണ്ഡാസ്തിലാഃ ശൂദ്രാഃ കാന്താ ഹേമ ച മേദിനീ .
ചന്ദനം ദധി താംബൂലം മർദനം ഗുണവർധനം .. 09-13
ദഹ്യമാനാഃ സുതീവ്രേണ നീചാഃ പരയശോഽഗ്നിനാ
    അശക്താസ്തത്പദം ഗന്തും തതോ നിന്ദാം പ്രകുർവതേ . 13.1
ദരിദ്രതാ ധീരതയാ വിരാജതേകുവസ്ത്രതാ ശുഭ്രതയാ വിരാജതേ
    കദന്നതാ ചോഷ്ണതയാ വിരാജതേ കുരൂപതാ ശീലതയാ വിരാജതേ .. 09-14

—×—

ധനഹീനോ ന ഹീനശ്ച ധനികഃ സ സുനിശ്ചയഃ .
വിദ്യാരത്നേന ഹീനോ യഃ സ ഹീനഃ സർവവസ്തുഷു .. 10-01
ദൃഷ്ടിപൂതം ന്യസേത്പാദം വസ്ത്രപൂതം പിബേജ്ജലം .
ശാസ്ത്രപൂതം വദേദ്വാക്യം മനഃപൂതം സമാചരേത് .. 10-02
സുഖാർഥീ ചേത്ത്യജേദ്വിദ്യാം വിദ്യാർഥീ ചേത്ത്യജേത്സുഖം .
സുഖാർഥിനഃ കുതോ വിദ്യാ സുഖം വിദ്യാർഥിനഃ കുതഃ .. 10-03
കവയഃ കിം ന പശ്യന്തി കിം ന ഭക്ഷന്തി വായസാഃ .
മദ്യപാഃ കിം ന ജല്പന്തി കിം ന കുർവന്തി യോഷിതഃ .. 10-04
രങ്കം കരോതി രാജാനം രാജാനം രങ്കമേവ ച .
ധനിനം നിർധനം ചൈവ നിർധനം ധനിനം വിധിഃ .. 10-05
ലുബ്ധാനാം യാചകഃ ശത്രുർമൂർഖാനാം ബോധകോ രിപുഃ .
ജാരസ്ത്രീണാം പതിഃ ശത്രുശ്ചൗരാണാം ചന്ദ്രമാ രിപുഃ .. 10-06
യേഷാം ന വിദ്യാ ന തപോ ന ദാനം
    ജ്ഞാനം ന ശീലാം ന ഗുണോ ന ധർമഃ .
തേ മർത്യലോകേ ഭുവി ഭാരഭൂതാ
    മനുഷ്യരൂപേണ മൃഗാശ്ചരന്തി .. 10-07
അന്തഃസാരവിഹീനാനാമുപദേശോ ന ജായതേ .
മലയാചലസംസർഗാന്ന വേണുശ്ചന്ദനായതേ .. 10-08
യസ്യ നാസ്തി സ്വയം പ്രജ്ഞാ ശാസ്ത്രം തസ്യ കരോതി കിം .
ലോചനാഭ്യാം വിഹീനസ്യ ദർപണഃ കിം കരിഷ്യതി .. 10-09
ദുർജനം സജ്ജനം കർതുമുപായോ നഹി ഭൂതലേ .
അപാനം ശാതധാ ധൗതം ന ശ്രേഷ്ഠമിന്ദ്രിയം ഭവേത് .. 10-10
ആപ്തദ്വേഷാദ്ഭവേന്മൃത്യുഃ പരദ്വേഷാദ്ധനക്ഷയഃ .
രാജദ്വേഷാദ്ഭവേന്നാശോ ബ്രഹ്മദ്വേഷാത്കുലക്ഷയഃ .. 10-11
വരം വനം വ്യാഘ്രഗജേന്ദ്രസേവിതം
    ദ്രുമാലയം പത്രഫലാംബുസേവനം .
തൃണേഷു ശയ്യാ ശതജീർണവൽകലം
    ന ബന്ധുമധ്യേ ധനഹീനജീവനം .. 10-12
വിപ്രോ വൃക്ഷസ്തസ്യ മൂലം ച സന്ധ്യാ
    വേദഃ ശാഖാ ധർമകർമാണി പത്രം .
തസ്മാന്മൂലം യത്നതോ രക്ഷണീയം
    ഛിന്നേ മൂലേ നൈവ ശാഖാ ന പത്രം .. 10-13

മാതാ ച കമലാ ദേവീ പിതാ ദേവോ ജനാർദനഃ .
ബാന്ധവാ വിഷ്ണുഭക്താശ്ച സ്വദേശോ ഭുവനത്രയം .. 10-14
ഏകവൃക്ഷസമാരൂഢാ നാനാവർണാ വിഹംഗമാഃ .
പ്രഭാതേ ദിക്ഷു ദശസു യാന്തി കാ തത്ര വേദനാ .. 10-15
ബുദ്ധിര്യസ്യ ബലം തസ്യ നിർബുദ്ധേശ്ച കുതോ ബലം .
വനേ സിംഹോ യദോന്മത്തഃ മശകേന നിപാതിതഃ .. 10-16
കാ ചിന്താ മമ ജീവനേ യദി ഹരിർവിശ്വംഭരോ ഗീയതേ
നോ ചേദർഭകജീവനായ ജനനീസ്തന്യം കഥം നിർമമേ .
ഇത്യാലോച്യ മുഹുർമുഹുര്യദുപതേ ലക്ഷ്മീപതേ കേവലം
ത്വത്പാദാംബുജസേവനേന സതതം കാലോ മയാ നീയതേ .. 10-17
ഗീർവാണവാണീഷു വിശിഷ്ടബുദ്ധി-
സ്തഥാപി ഭാഷാന്തരലോലുപോഽഹം .
യഥാ സുധായാമമരേഷു സത്യാം
സ്വർഗാംഗനാനാമധരാസവേ രുചിഃ .. 10-18
അന്നാദ്ദശഗുണം പിഷ്ടം പിഷ്ടാദ്ദശഗുണം പയഃ .
പയസോഽഷ്ടഗുണം മാംസാം മാംസാദ്ദശഗുണം ഘൃതം .. 10-19
ശോകേന രോഗാ വർധന്തേ പയസാ വർധതേ തനുഃ .
ഘൃതേന വർധതേ വീര്യം മാംസാന്മാംസം പ്രവർധതേ .. 10-20

ദാതൃത്വം പ്രിയവക്തൃത്വം ധീരത്വമുചിതജ്ഞതാ .
അഭ്യാസേന ന ലഭ്യന്തേ ചത്വാരഃ സഹജാ ഗുണാഃ .. 11-01
ആത്മവർഗം പരിത്യജ്യ പരവർഗം സമാശ്രയേത് .
സ്വയമേവ ലയം യാതി യഥാ രാജാന്യധർമതഃ .. 11-02
ഹസ്തീ സ്ഥൂലതനുഃ സ ചാങ്കുശവശഃ കിം ഹസ്തിമാത്രോഽങ്കുശോ
ദീപേ പ്രജ്വലിതേ പ്രണശ്യതി തമഃ കിം ദീപമാത്രം തമഃ .
വജ്രേണാപി ഹതാഃ പതന്തി ഗിരയഃ കിം വജ്രമാത്രം നഗാ-
സ്തേജോ യസ്യ വിരാജതേ സ ബലവാൻസ്ഥൂലേഷു കഃ പ്രത്യയഃ .. 11-03
കലൗ ദശസഹസ്രാണി ഹരിസ്ത്യജതി മേദിനീം .
തദർധം ജാഹ്നവീതോയം തദർധം ഗ്രാമദേവതാഃ .. 11-04
ഗൃഹാസക്തസ്യ നോ വിദ്യാ നോ ദയാ മാംസഭോജിനഃ .
ദ്രവ്യലുബ്ധസ്യ നോ സത്യം സ്ത്രൈണസ്യ ന പവിത്രതാ .. 11-05
ന ദുർജനഃ സാധുദശാമുപൈതി
ബഹുപ്രകാരൈരപി ശിക്ഷ്യമാണഃ .
ആമൂലസിക്തഃ പയസാ ഘൃതേന
ന നിംബവൃക്ഷോ മധുരത്വമേതി .. 11-06
അന്തർഗതമലോ ദുഷ്ടസ്തീർഥസ്നാനശതൈരപി .
ന ശുധ്യതി യഥാ ഭാണ്ഡം സുരായാ ദാഹിതം ച സത് .. 11-07
ന വേത്തി യോ യസ്യ ഗുണപ്രകർഷം
സ തം സദാ നിന്ദതി നാത്ര ചിത്രം .
യഥാ കിരാതീ കരികുംഭലബ്ധാം
മുക്താം പരിത്യജ്യ ബിഭർതി ഗുഞ്ജാം .. 11-08
യേ തു സംവത്സരം പൂർണം നിത്യം മൗനേന ഭുഞ്ജതേ .
യുഗകോടിസഹസ്രം തൈഃ സ്വർഗലോകേ മഹീയതേ .. 11-09
കാമക്രോധൗ തഥാ ലോഭം സ്വാദുശൃംഗാരകൗതുകേ .
അതിനിദ്രാതിസേവേ ച വിദ്യാർഥീ ഹ്യഷ്ട വർജയേത് .. 11-10
അകൃഷ്ടഫലമൂലാനി വനവാസരതിഃ സദാ .
കുരുതേഽഹരഹഃ ശ്രാദ്ധമൃഷിർവിപ്രഃ സ ഉച്യതേ .. 11-11
ഏകാഹാരേണ സന്തുഷ്ടഃ ഷട്കർമനിരതഃ സദാ .
ഋതുകാലാഭിഗാമീ ച സ വിപ്രോ ദ്വിജ ഉച്യതേ .. 11-12

ലൗകികേ കർമണി രതഃ പശൂനാം പരിപാലകഃ .
വാണിജ്യകൃഷികർമാ യഃ സ വിപ്രോ വൈശ്യ ഉച്യതേ .. 11-13
ലാക്ഷാദിതൈലനീലീനാം കൗസുംഭമധുസർപിഷാം .
വിക്രേതാ മദ്യമാംസാനാം സ വിപ്രഃ ശൂദ്ര ഉച്യതേ .. 11-14
പരകാര്യവിഹന്താ ച ദാംഭികഃ സ്വാർഥസാധകഃ .
ഛലീ ദ്വേഷീ മൃദുഃ ക്രൂരോ വിപ്രോ മാർജാര ഉച്യതേ .. 11-15
വാപീകൂപതഡാഗാനാമാരാമസുരവേശ്മനാം .
ഉച്ഛേദനേ നിരാശങ്കഃ സ വിപ്രോ മ്ലേച്ഛ ഉച്യതേ .. 11-16
ദേവദ്രവ്യം ഗുരുദ്രവ്യം പരദാരാഭിമർശനം .
നിർവാഹഃ സർവഭൂതേഷു വിപ്രശ്ചാണ്ഡാല ഉച്യതേ .. 11-17
ദേയം ഭോജ്യധനം ധനം സുകൃതിഭിർനോ സഞ്ചയസ്തസ്യ വൈ
ശ്രീകർണസ്യ ബലേശ്ച വിക്രമപതേരദ്യാപി കീർതിഃ സ്ഥിതാ .
അസ്മാകം മധുദാനഭോഗരഹിതം നാഥം ചിരാത്സഞ്ചിതം
നിർവാണാദിതി നൈജപാദയുഗലം ധർഷന്ത്യഹോ മക്ഷികാഃ .. 11-18

സാനന്ദം സദനം സുതാസ്തു സുധിയഃ കാന്താ പ്രിയാലാപിനീ
ഇച്ഛാപൂർതിധനം സ്വയോഷിതി രതിഃ സ്വാജ്ഞാപരാഃ സേവകാഃ .
ആതിഥ്യം ശിവപൂജനം പ്രതിദിനം മിഷ്ടാന്നപാനം ഗൃഹേ
സാധോഃ സംഗമുപാസതേ ച സതതം ധന്യോ ഗൃഹസ്ഥാശ്രമഃ .. 12-01
ആർതേഷു വിപ്രേഷു ദയാന്വിതശ്ച
യച്ഛ്രദ്ധയാ സ്വല്പമുപൈതി ദാനം .
അനന്തപാരമുപൈതി രാജൻ
യദ്ദീയതേ തന്ന ലഭേദ്ദ്വിജേഭ്യഃ .. 12-02
ദാക്ഷിണ്യം സ്വജനേ ദയാ പരജനേ ശാഠ്യം സദാ ദുർജനേ
പ്രീതിഃ സാധുജനേ സ്മയഃ ഖലജനേ വിദ്വജ്ജനേ ചാർജവം .
ശൗര്യം ശത്രുജനേ ക്ഷമാ ഗുരുജനേ നാരീജനേ ധൂർതതാ
ഇത്ഥം യേ പുരുഷാ കലാസു കുശലാസ്തേഷ്വേവ ലോകസ്ഥിതിഃ .. 12-03
ഹസ്തൗ ദാനവിവർജിതൗ ശ്രുതിപുടൗ സാരസ്വതദ്രോഹിണൗ
നേത്രേ സാധുവിലോകനേന രഹിതേ പാദൗ ന തീർഥം ഗതൗ .
അന്യായാർജിതവിത്തപൂർണമുദരം ഗർവേണ തുംഗം ശിരോ
രേ രേ ജംബുക മുഞ്ച മുഞ്ച സഹസാ നീചം സുനിന്ദ്യം വപുഃ .. 12-04
യേഷാം ശ്രീമദ്യശോദാസുതപദകമലേ നാസ്തി ഭക്തിർനരാണാം
യേഷാമാഭീരകന്യാപ്രിയഗുണകഥനേ നാനുരക്താ രസജ്ഞാ .
യേഷാം ശ്രീകൃഷ്ണലീലാലലിതരസകഥാസാദരൗ നൈവ കർണൗ
ധിക് താൻ ധിക് താൻ ധിഗേതാൻ കഥയതി സതതം കീർതനസ്ഥോ മൃദംഗഃ .. 12-05
പത്രം നൈവ യദാ കരീലവിടപേ ദോഷോ വസന്തസ്യ കിം
നോലൂകോഽപ്യവലോകതേ യദി ദിവാ സൂര്യസ്യ കിം ദൂഷണം .
വർഷാ നൈവ പതന്തി ചാതകമുഖേ മേഘസ്യ കിം ദൂഷണം
യത്പൂർവം വിധിനാ ലലാടലിഖിതം തന്മാർജിതും കഃ ക്ഷമഃ .. 12-06
സത്സംഗാദ്ഭവതി ഹി സാധുനാ ഖലാനാം
സാധൂനാം ന ഹി ഖലസംഗതഃ ഖലത്വം .
ആമോദം കുസുമഭവം മൃദേവ ധത്തേ
മൃദ്ഗന്ധം നഹി കുസുമാനി ധാരയന്തി .. 12-07
സാധൂനാം ദർശനം പുണ്യം തീർഥഭൂതാ ഹി സാധവഃ .
കാലേന ഫലതേ തീർഥം സദ്യഃ സാധുസമാഗമഃ .. 12-08
വിപ്രാസ്മിന്നഗരേ മഹാൻകഥയ കസ്താലദ്രുമാണാം ഗണഃ
കോ ദാതാ രജകോ ദദാതി വസനം പ്രാതർഗൃഹീത്വാ നിശി .
കോ ദക്ഷഃ പരവിത്തദാരഹരണേ സർവോഽപി ദക്ഷോ ജനഃ
കസ്മാജ്ജീവസി ഹേ സഖേ വിഷകൃമിന്യായേന ജീവാമ്യഹം .. 12-09

ന വിപ്രപാദോദകകർദമാണി
ന വേദശാസ്ത്രധ്വനിഗർജിതാനി .
സ്വാഹാസ്വധാകാരവിവർജിതാനി
ശ്മശാനതുല്യാനി ഗൃഹാണി താനി .. 12-10
സത്യം മാതാ പിതാ ജ്ഞാനം ധർമോ ഭ്രാതാ ദയാ സഖാ .
ശാന്തിഃ പത്നീ ക്ഷമാ പുത്രഃ ഷഡേതേ മമ ബാന്ധവാഃ .. 12-11
അനിത്യാനി ശരീരാണി വിഭവോ നൈവ ശാശ്വതഃ .
നിത്യം സംനിഹിതോ മൃത്യുഃ കർതവ്യോ ധർമസംഗ്രഹഃ .. 12-12
നിമന്ത്രോത്സവാ വിപ്രാ ഗാവോ നവതൃണോത്സവാഃ .
പത്യുത്സാഹയുതാ ഭാര്യാ അഹം കൃഷ്ണചരണോത്സവഃ .. 12-13
മാതൃവത്പരദാരേഷു പരദ്രവ്യേഷു ലോഷ്ട്രവത് .
ആത്മവത്സർവഭൂതേഷു യഃ പശ്യതി സ പണ്ഡിതഃ .. 12-14
ധർമേ തത്പരതാ മുഖേ മധുരതാ ദാനേ സമുത്സാഹതാ
മിത്രേഽവഞ്ചകതാ ഗുരൗ വിനയതാ ചിത്തേഽതിഗംഭീരതാ .
ആചാരേ ശുചിതാ ഗുണേ രസികതാ ശാസ്ത്രേഷു വിജ്ഞാനതാ
രൂപേ സുന്ദരതാ ശിവേ ഭജനതാ ത്വയ്യസ്തി ഭോ രാഘവ .. 12-15
കാഷ്ഠം കല്പതരുഃ സുമേരുരചലശ്ചിന്താമണിഃ പ്രസ്തരഃ
സൂര്യസ്തീവ്രകരഃ ശശീ ക്ഷയകരഃ ക്ഷാരോ ഹി വാരാം നിധിഃ .
കാമോ നഷ്ടതനുർവലിർദിതിസുതോ നിത്യം പശുഃ കാമഗൗ-
ര്നൈതാംസ്തേ തുലയാമി ഭോ രഘുപതേ കസ്യോപമാ ദീയതേ .. 12-16
വിദ്യാ മിത്രം പ്രവാസേ ച ഭാര്യാ മിത്രം ഗൃഹേഷു ച .
വ്യാധിതസ്യൗഷധം മിത്രം ധർമോ മിത്രം മൃതസ്യ ച .. 12-17
വിനയം രാജപുത്രേഭ്യഃ പണ്ഡിതേഭ്യഃ സുഭാഷിതം .
അനൃതം ദ്യൂതകാരേഭ്യഃ സ്ത്രീഭ്യഃ ശിക്ഷേത കൈതവം .. 12-18
അനാലോക്യ വ്യയം കർതാ അനാഥഃ കലഹപ്രിയഃ .
ആതുരഃ സർവക്ഷേത്രേഷു നരഃ ശീഘ്രം വിനശ്യതി .. 12-19
നാഹാരം ചിന്തയേത്പ്രാജ്ഞോ ധർമമേകം ഹി ചിന്തയേത് .
ആഹാരോ ഹി മനുഷ്യാണാം ജന്മനാ സഹ ജായതേ .. 12-20
ധനധാന്യപ്രയോഗേഷു വിദ്യാസംഗ്രഹണേ തഥാ .
ആഹാരേ വ്യവഹാരേ ച ത്യക്തലജ്ജഃ സുഖീ ഭവേത് .. 12-21
ജലബിന്ദുനിപാതേന ക്രമശഃ പൂര്യതേ ഘടഃ .
സ ഹേതുഃ സർവവിദ്യാനാം ധർമസ്യ ച ധനസ്യ ച .. 12-22
വയസഃ പരിണാമേഽപി യഃ ഖലഃ ഖല ഏവ സഃ .
സമ്പക്വമപി മാധുര്യം നോപയാതീന്ദ്രവാരുണം .. 12-23

മുഹൂർതമപി ജീവേച്ച നരഃ ശുക്ലേന കർമണാ .
ന കല്പമപി കഷ്ടേന ലോകദ്വയവിരോധിനാ .. 13-01
ഗതേ ശോകോ ന കർതവ്യോ ഭവിഷ്യം നൈവ ചിന്തയേത് .
വർതമാനേന കാലേന വർതയന്തി വിചക്ഷണാഃ .. 13-02
സ്വഭാവേന ഹി തുഷ്യന്തി ദേവാഃ സത്പുരുഷാഃ പിതാ .
ജ്ഞാതയഃ സ്നാനപാനാഭ്യാം വാക്യദാനേന പണ്ഡിതാഃ .. 13-03
ആയുഃ കർമ ച വിത്തം ച വിദ്യാ നിധനമേവ ച .
പഞ്ചൈതാനി ഹി സൃജ്യന്തേ ഗർഭസ്ഥസ്യൈവ ദേഹിനഃ .. 13-04 (4.1)
അഹോ ബത വിചിത്രാണി ചരിതാനി മഹാത്മനാം .
ലക്ഷ്മീം തൃണായ മന്യന്തേ തദ്ഭാരേണ നമന്തി ച .. 13-05
യസ്യ സ്നേഹോ ഭയം തസ്യ സ്നേഹോ ദുഃഖസ്യ ഭാജനം .
സ്നേഹമൂലാനി ദുഃഖാനി താനി ത്യക്ത്വാ വസേത് സുഖം .. 13-06
അനാഗതവിധാതാ ച പ്രത്യുത്പന്നമതിസ്തഥാ .
ദ്വാവേതൗ സുഖമേധേതേ യദ്ഭവിഷ്യോ വിനശ്യതി .. 13-07

രാജ്ഞി ധർമിണി ധർമിഷ്ഠാഃ പാപേ പാപാഃ സമേ സമാഃ .
രാജാനമനുവർതന്തേ യഥാ രാജാ തഥാ പ്രജാഃ .. 13-08
ജീവന്തം മൃതവന്മന്യേ ദേഹിനം ധർമവർജിതം .
മൃതോ ധർമേണ സംയുക്തോ ദീർഘജീവീ ന സംശയഃ .. 13-09
ധർമാർഥകാമമോക്ഷാണാം യസ്യൈകോഽപി ന വിദ്യതേ .
അജാഗലസ്തനസ്യേവ തസ്യ ജന്മ നിരർഥകം .. 13-10
ബന്ധായ വിഷയാസംഗോ മുക്ത്യൈ നിർവിഷയം മനഃ .
മന ഏവ മനുഷ്യാണാം കാരണം ബന്ധമോക്ഷയോഃ .. 13-12
ദേഹാഭിമാനേ ഗലിതം ജ്ഞാനേന പരമാത്മനി .
യത്ര യത്ര മനോ യാതി തത്ര തത്ര സമാധയഃ .. 13-13
ഈപ്സിതം മനസഃ സർവം കസ്യ സമ്പദ്യതേ സുഖം .
ദൈവായത്തം യതഃ സർവം തസ്മാത്സന്തോഷമാശ്രയേത് .. 13-14
യഥാ ധേനുസഹസ്രേഷു വത്സോ ഗച്ഛതി മാതരം .
തഥാ യച്ച കൃതം കർമ കർതാരമനുഗച്ഛതി .. 13-15
അനവസ്ഥിതകാര്യസ്യ ന ജനേ ന വനേ സുഖം .
ജനോ ദഹതി സംസർഗാദ്വനം സംഗവിവർജനാത് .. 13-16
ഖനിത്വാ ഹി ഖനിത്രേണ ഭൂതലേ വാരി വിന്ദതി .
തഥാ ഗുരുഗതാം വിദ്യാം ശുശ്രൂഷുരധിഗച്ഛതി .. 13-17
കർമായത്തം ഫലം പുംസാം ബുദ്ധിഃ കർമാനുസാരിണീ .
തഥാപി സുധിയശ്ചാര്യാ സുവിചാര്യൈവ കുർവതേ .. 13-18
സന്തോഷസ്ത്രിഷു കർതവ്യഃ സ്വദാരേ ഭോജനേ ധനേ .
ത്രിഷു ചൈവ ന കർതവ്യോഽധ്യയനേ ജപദാനയോഃ .. 13-19
ഏകാക്ഷരപ്രദാതാരം യോ ഗുരും നാഭിവന്ദതേ .
ശ്വാനയോനിശതം ഗത്വാ ചാണ്ഡാലേഷ്വഭിജായതേ .. 13-20
യുഗാന്തേ പ്രചലേന്മേരുഃ കല്പാന്തേ സപ്ത സാഗരാഃ .
സാധവഃ പ്രതിപന്നാർഥാന്ന ചലന്തി കദാചന .. 13-21

പൃഥിവ്യാം ത്രീണി രത്നാനി ജലമന്നം സുഭാഷിതം .
മൂഢൈഃ പാഷാണഖണ്ഡേഷു രത്നസഞ്ജ്ഞാ വിധീയതേ .. 14-01
ആത്മാപരാധവൃക്ഷസ്യ ഫലാന്യേതാനി ദേഹിനാം .
ദാരിദ്ര്യദുഃഖരോഗാണി ബന്ധനവ്യസനാനി ച .. 14-02
പുനർവിത്തം പുനർമിത്രം പുനർഭാര്യാ പുനർമഹീ .
ഏതത്സർവം പുനർലഭ്യം ന ശരീരം പുനഃ പുനഃ .. 14-03
ബഹൂനാം ചൈവ സത്ത്വാനാം സമവായോ രിപുഞ്ജയഃ .
വർഷാധാരാധരോ മേഘസ്തൃണൈരപി നിവാര്യതേ .. 14-04
ജലേ തൈലം ഖലേ ഗുഹ്യം പാത്രേ ദാനം മനാഗപി .
പ്രാജ്ഞേ ശാസ്ത്രം സ്വയം യാതി വിസ്താരം വസ്തുശക്തിതഃ .. 14-05
ധർമാഖ്യാനേ ശ്മശാനേ ച രോഗിണാം യാ മതിർഭവേത് .
സാ സർവദൈവ തിഷ്ഠേച്ചേത്കോ ന മുച്യേത ബന്ധനാത് .. 14-06
ഉത്പന്നപശ്ചാത്താപസ്യ ബുദ്ധിർഭവതി യാദൃശീ .
താദൃശീ യദി പൂർവം സ്യാത്കസ്യ ന സ്യാന്മഹോദയഃ .. 14-07
ദാനേ തപസി ശൗര്യേ വാ വിജ്ഞാനേ വിനയേ നയേ .
വിസ്മയോ നഹി കർതവ്യോ ബഹുരത്നാ വസുന്ധരാ .. 14-08
ദൂരസ്ഥോഽപി ന ദൂരസ്ഥോ യോ യസ്യ മനസി സ്ഥിതഃ .
യോ യസ്യ ഹൃദയേ നാസ്തി സമീപസ്ഥോഽപി ദൂരതഃ .. 14-09
യസ്മാച്ച പ്രിയമിച്ഛേത്തു തസ്യ ബ്രൂയാത്സദാ പ്രിയം .
വ്യാധോ മൃഗവധം കർതും ഗീതം ഗായതി സുസ്വരം .. 14-10
അത്യാസന്നാ വിനാശായ ദൂരസ്ഥാ ന ഫലപ്രദാ .
സേവ്യതാം മധ്യഭാവേന രാജാ വഹ്നിർഗുരുഃ സ്ത്രിയഃ .. 14-11

അഗ്നിരാപഃ സ്ത്രിയോ മൂർഖാഃ സർപാ രാജകുലാനി ച .
നിത്യം യത്നേന സേവ്യാനി സദ്യഃ പ്രാണഹരാണി ഷട് .. 14-12
സ ജീവതി ഗുണാ യസ്യ യസ്യ ധർമഃ സ ജീവതി .
ഗുണധർമവിഹീനസ്യ ജീവിതം നിഷ്പ്രയോജനം .. 14-13
യദീച്ഛസി വശീകർതും ജഗദേകേന കർമണാ .
പുരാ പഞ്ചദശാസ്യേഭ്യോ ഗാം ചരന്തീ നിവാരയ .. 14-14
പ്രസ്താവസദൃശം വാക്യം പ്രഭാവസദൃശം പ്രിയം .
ആത്മശക്തിസമം കോപം യോ ജാനാതി സ പണ്ഡിതഃ .. 14-15
ഏക ഏവ പദാർഥസ്തു ത്രിധാ ഭവതി വീക്ഷിതഃ .
കുണപം കാമിനീ മാംസം യോഗിഭിഃ കാമിഭിഃ ശ്വഭിഃ .. 14-16
സുസിദ്ധമൗഷധം ധർമം ഗൃഹച്ഛിദ്രം ച മൈഥുനം .
കുഭുക്തം കുശ്രുതം ചൈവ മതിമാന്ന പ്രകാശയേത് .. 14-17
താവന്മൗനേന നീയന്തേ കോകിലൈശ്ചൈവ വാസരാഃ .
യാവത്സർവജനാനന്ദദായിനീ വാക്പ്രവർതതേ .. 14-18
ധർമം ധനം ച ധാന്യം ച ഗുരോർവചനമൗഷധം .
സുഗൃഹീതം ച കർതവ്യമന്യഥാ തു ന ജീവതി .. 14-19
ത്യജ ദുർജനസംസർഗം ഭജ സാധുസമാഗമം .
കുരു പുണ്യമഹോരാത്രം സ്മര നിത്യമനിത്യതഃ .. 14-20

യസ്യ ചിത്തം ദ്രവീഭൂതം കൃപയാ സർവജന്തുഷു .
തസ്യ ജ്ഞാനേന മോക്ഷേണ കിം ജടാഭസ്മലേപനൈഃ .. 15-01
ഏകമപ്യക്ഷരം യസ്തു ഗുരുഃ ശിഷ്യം പ്രബോധയേത് .
പൃഥിവ്യാം നാസ്തി തദ്ദ്രവ്യം യദ്ദത്ത്വാ സോഽനൃണീ ഭവേത് .. 15-02
ഖലാനാം കണ്ടകാനാം ച ദ്വിവിധൈവ പ്രതിക്രിയാ .
ഉപാനന്മുഖഭംഗോ വാ ദൂരതോ വാ വിസർജനം .. 15-02
കുചൈലിനം ദന്തമലോപധാരിണം
    ബഹ്വാശിനം നിഷ്ഠുരഭാഷിണം ച .
സൂര്യോദയേ ചാസ്തമിതേ ശയാനം
    വിമുഞ്ചതി ശ്രീര്യദി ചക്രപാണിഃ .. 15-04
ത്യജന്തി മിത്രാണി ധനൈർവിഹീനം
    പുത്രാശ്ച ദാരാശ്ച സുഹൃജ്ജനാശ്ച .
തമർഥവന്തം പുനരാശ്രയന്തി
    അർഥോ ഹി ലോകേ മനുഷ്യസ്യ ബന്ധുഃ .. 15-05
അന്യായോപാർജിതം ദ്രവ്യം ദശ വർഷാണി തിഷ്ഠതി .
പ്രാപ്തേ ചൈകാദശേ വർഷേ സമൂലം തദ്വിനശ്യതി .. 15-06
അയുക്തം സ്വാമിനോ യുക്തം യുക്തം നീചസ്യ ദൂഷണം .
അമൃതം രാഹവേ മൃത്യുർവിഷം ശങ്കരഭൂഷണം .. 15-07
തദ്ഭോജനം യദ്ദ്വിജഭുക്തശേഷം
    തത്സൗഹൃദം യത്ക്രിയതേ പരസ്മിൻ .
സാ പ്രാജ്ഞതാ യാ ന കരോതി പാപം
    ദംഭം വിനാ യഃ ക്രിയതേ സ ധർമഃ .. 15-08
മണിർലുണ്ഠതി പാദാഗ്രേ കാചഃ ശിരസി ധാര്യതേ .
ക്രയവിക്രയവേലായാം കാചഃ കാചോ മണിർമണിഃ .. 15-09
അനന്തശാസ്ത്രം ബഹുലാശ്ച വിദ്യാഃ
    സ്വല്പശ്ച കാലോ ബഹുവിഘ്നതാ ച .
യത്സാരഭൂതം തദുപാസനീയാം
    ഹംസോ യഥാ ക്ഷീരമിവാംബുമധ്യാത് .. 15-10
ദൂരാഗതം പഥി ശ്രാന്തം വൃഥാ ച ഗൃഹമാഗതം .
അനർചയിത്വാ യോ ഭുങ്ക്തേ സ വൈ ചാണ്ഡാല ഉച്യതേ .. 15-11

BACK TO TOP

പഠന്തി ചതുരോ വേദാന്ധർമശാസ്ത്രാണ്യനേകശഃ .
ആത്മാനം നൈവ ജാനന്തി ദർവീ പാകരസം യഥാ .. 15-12
ധന്യാ ദ്വിജമയീ നൗകാ വിപരീതാ ഭവാർണവേ .
തരന്ത്യധോഗതാഃ സർവേ ഉപരിഷ്ഠാഃ പതന്ത്യധഃ .. 15-13
അയമമൃതനിധാനം നായകോഽപ്യോഷധീനാം
അമൃതമയശരീരഃ കാന്തിയുക്തോഽപി ചന്ദ്രഃ .
ഭവതിവിഗതരശ്മിർമണ്ഡലം പ്രാപ്യ ഭാനോഃ
പരസദനനിവിഷ്ടഃ കോ ലഘുത്വം ന യാതി .. 15-14
അലിരയം നലിനീദലമധ്യഗഃ
കമലിനീമകരന്ദമദാലസഃ .
വിധിവശാത്പരദേശമുപാഗതഃ
കുടജപുഷ്പരസം ബഹു മന്യതേ .. 15-15
പീതഃ ക്രുദ്ധേന താതശ്ചരണതലഹതോ വല്ലഭോ യേന രോഷാ
ദാബാല്യാദ്വിപ്രവര്യൈഃ സ്വവദനവിവരേ ധാര്യതേ വൈരിണീ മേ .
ഗേഹം മേ ഛേദയന്തി പ്രതിദിവസമുമാകാന്തപൂജാനിമിത്തം
തസ്മാത്ഖിന്നാ സദാഹം ദ്വിജകുലനിലയം നാഥ യുക്തം ത്യജാമി .. 15-16
ബന്ധനാനി ഖലു സന്തി ബഹൂനി
പ്രേമരജ്ജുകൃതബന്ധനമന്യത് .
ദാരുഭേദനിപുണോഽപി ഷഡംഘ്രി-
ര്നിഷ്ക്രിയോ ഭവതി പങ്കജകോശേഃ .. 15-17
ഛിന്നോഽപി ചന്ദനതരുർന ജഹാതി ഗന്ധം
വൃദ്ധോഽപി വാരണപതിർന ജഹാതി ലീലാം .
യന്ത്രാർപിതോ മധുരതാം ന ജഹാതി ചേക്ഷുഃ
ക്ഷീണോഽപി ന ത്യജതി ശീലഗുണാൻകുലീനഃ .. 15-18
ഉർവ്യാം കോഽപി മഹീധരോ ലഘുതരോ ദോർഭ്യാം ധൃതോ
ലീലയാ തേന ത്വം ദിവി ഭൂതലേ ച സതതം ഗോവർധനോ ഗീയസേ .
ത്വാം ത്രൈലോക്യധരം വഹാമി കുചയോരഗ്രേ ന തദ്ഗണ്യതേ
കിം വാ കേശവ ഭാഷണേന ബഹുനാ പുണ്യൈര്യശോ ലഭ്യതേ .. 15-19

—x—

ന ധ്യാതം പദമീശ്വരസ്യ വിധിവത്സംസാരവിച്ഛിത്തയേ
സ്വർഗദ്വാരകപാടപാടനപടുർധർമോഽപി നോപാർജിതഃ .
നാരീപീനപയോധരോരുയുഗലാ സ്വപ്നേഽപി നാലിംഗിതം
മാതുഃ കേവലമേവ യൗവനവനച്ഛേദേ കുഠാരാ വയം .. 16-01
ജല്പന്തി സാർധമന്യേന പശ്യന്ത്യന്യം സവിഭ്രമാഃ .
ഹൃദയേ ചിന്തയന്ത്യന്യം ന സ്ത്രീണാമേകതോ രതിഃ .. 16-02
യോ മോഹാന്മന്യതേ മൂഢോ രക്തേയം മയി കാമിനീ .
സ തസ്യാ വശഗോ ഭൂത്വാ നൃത്യേത് ക്രീഡാശകുന്തവത് .. 16-03
കോഽർഥാൻപ്രാപ്യ ന ഗർവിതോ വിഷയിണഃ കസ്യാപദോഽസ്തം ഗതാഃ
സ്ത്രീഭിഃ കസ്യ ന ഖണ്ഡിതം ഭുവി മനഃ കോ നാമ രാജപ്രിയഃ .
കഃ കാലസ്യ ന ഗോചരത്വമഗമത് കോഽർഥീ ഗതോ ഗൗരവം
കോ വാ ദുർജനദുർഗമേഷു പതിതഃ ക്ഷേമേണ യാതഃ പഥി .. 16-04
ന നിർമിതോ ന ചൈവ ന ദൃഷ്ടപൂർവോ
ന ശ്രൂയതേ ഹേമമയഃ കുരംഗഃ .
തഥാഽപി തൃഷ്ണാ രഘുനന്ദനസ്യ
വിനാശകാലേ വിപരീതബുദ്ധിഃ .. 16-05
ഗുണൈരുത്തമതാം യാതി നോച്ചൈരാസനസംസ്ഥിതാഃ .
പ്രാസാദശിഖരസ്ഥോഽപി കാകഃ കിം ഗരുഡായതേ .. 16-06
ഗുണാഃ സർവത്ര പൂജ്യന്തേ ന മഹത്യോഽപി സമ്പദഃ .
പൂർണേന്ദുഃ കിം തഥാ വന്ദ്യോ നിഷ്കലങ്കോ യഥാ കൃശഃ .. 16-07

പരൈരുക്തഗുണോ യസ്തു നിർഗുണോऽപി ഗുണീ ഭവേത് .
ഇന്ദ്രോऽപി ലഘുതാം യാതി സ്വയം പ്രഖ്യാപിതൈർഗുണൈഃ .. 16-08
വിവേകിനമനുപ്രാപ്താ ഗുണാ യാന്തി മനോജ്ഞതാം .
സുതരാം രത്നമാഭാതി ചാമീകരനിയോജിതം .. 16-09
ഗുണൈഃ സർവജ്ഞതുല്യോऽപി സീദത്യേകോ നിരാശ്രയഃ .
അനർഘ്യമപി മാണിക്യം ഹേമാശ്രയമപേക്ഷതേ .. 16-10
അതിക്ലേശേന യദ്ദ്രവ്യമതിലോഭേന യത്സുഖം .
ശത്രൂണാം പ്രണിപാതേന തേ ഹ്യർഥാ മാ ഭവന്തു മേ .. 16-11
കിം തയാ ക്രിയതേ ലക്ഷ്മ്യാ യാ വധൂരിവ കേവലാ .
യാ തു വേശ്യേവ സാമാന്യാ പഥികൈരപി ഭുജ്യതേ .. 16-12
ധനേഷു ജീവിതവ്യേഷു സ്ത്രീഷു ചാഹാരകർമസു .
അതൃപ്താഃ പ്രാണിനഃ സർവേ യാതാ യാസ്യന്തി യാന്തി ച .. 16-13
പ്രിയവാക്യപ്രദാനേന സർവേ തുഷ്യന്തി ജന്തവഃ .
തസ്മാത്തദേവ വക്തവ്യം വചനേ കാ ദരിദ്രതാ .. 16-13
ക്ഷീയന്തേ സർവദാനാനി യജ്ഞഹോമബലിക്രിയാഃ .
ന ക്ഷീയതേ പാത്രദാനമഭയം സർവദേഹിനാം .. 16-14
തൃണം ലഘു തൃണാത്തൂലം തൂലാദപി ച യാചകഃ .
വായുനാ കിം ന നീതോऽസൗ മാമയം യാചയിഷ്യതി .. 16-15
വരം പ്രാണപരിത്യാഗോ മാനഭംഗേന ജീവനാത് .
പ്രാണത്യാഗേ ക്ഷണം ദുഃഖം മാനഭംഗേ ദിനേ ദിനേ .. 16-15
സംസാരവിഷവൃക്ഷസ്യ ദ്വേ ഫലേऽമൃതോപമേ .
സുഭാഷിതം ച സുസ്വാദു സംഗതിഃ സജ്ജനേ ജനേ .. 16-18
ജന്മ ജന്മ യദഭ്യസ്തം ദാനമധ്യയനം തപഃ .
തേനൈവാഭ്യാസയോഗേന ദേഹീ ചാഭ്യസ്യതേ പുനഃ .. 16-19
പുസ്തകസ്ഥാ തു യാ വിദ്യാ പരഹസ്തഗതം ധനം .
കാര്യകാലേ സമുത്പന്നേ ന സാ വിദ്യാ ന തദ്ധനം .. 16-20

പുസ്തകപ്രത്യയാധീതം നാധീതം ഗുരുസന്നിധൗ .
സഭാമധ്യേ ന ശോഭന്തേ ജാരഗർഭാ ഇവ സ്ത്രിയഃ .. 17-01
കൃതേ പ്രതികൃതിം കുര്യാദ്ധിംസനേ പ്രതിഹിംസനം .
തത്ര ദോഷോ ന പതതി ദുഷ്ടേ ദുഷ്ടം സമാചരേത് .. 17-02
യദ്ദൂരം യദ്ദുരാരാധ്യം യച്ച ദൂരേ വ്യവസ്ഥിതം .
തത്സർവം തപസാ സാധ്യം തപോ ഹി ദുരതിക്രമം .. 17-03
ലോഭശ്ചേദഗുണേന കിം പിശുനതാ യദ്യസ്തി കിം പാതകൈഃ
സത്യം ചേത്തപസാ ച കിം ശുചി മനോ യദ്യസ്തി തീർഥേന കിം .
സൗജന്യം യദി കിം ഗുണൈഃ സുമഹിമാ യദ്യസ്തി കിം മണ്ഡനൈഃ
സദ്വിദ്യാ യദി കിം ധനൈരപയശോ യദ്യസ്തി കിം മൃത്യുനാ .. 17-04
പിതാ രത്നാകരോ യസ്യ ലക്ഷ്മീര്യസ്യ സഹോദരാ .
ശംഖോ ഭിക്ഷാടനം കുര്യാന്ന ദത്തമുപതിഷ്ഠതേ .. 17-05
അശക്തസ്തു ഭവേത്സാധുർബ്രഹ്മചാരീ വാ നിർധനഃ .
വ്യാധിതോ ദേവഭക്തശ്ച വൃദ്ധാ നാരീ പതിവ്രതാ .. 17-06
നാന്നോദകസമം ദാനം ന തിഥിർദ്വാദശീ സമാ .
ന ഗായത്ര്യാഃ പരോ മന്ത്രോ ന മാതുർദൈവതം പരം .. 17-07
തക്ഷകസ്യ വിഷം ദന്തേ മക്ഷികായാസ്തു മസ്തകേ .
വൃശ്ചികസ്യ വിഷം പുച്ഛേ സർവാംഗേ ദുർജനേ വിഷം .. 17-08
പത്യുരാജ്ഞാം വിനാ നാരീ ഹ്യുപോഷ്യ വ്രതചാരിണീ .
ആയുഷ്യം ഹരതേ ഭർതുഃ സാ നാരീ നരകം വ്രജേത് .. 17-09
ന ദാനൈഃ ശുധ്യതേ നാരീ നോപവാസശതൈരപി .
ന തീർഥസേവയാ തദ്വദ്ഭർതുഃ പദോദകൈര്യഥാ .. 17-10

പാദശേഷം പീതശേഷം സന്ധ്യാശേഷം തഥൈവ ച .
ശ്വാനമൂത്രസമം തോയം പീത്വാ ചാന്ദ്രായണം ചരേത് .. 17-11
ദാനേന പാണിർന തു കങ്കണേന
സ്നാനേന ശുദ്ധിർന തു ചന്ദനേന .
മാനേന തൃപ്തിർന തു ഭോജനേന
ജ്ഞാനേന മുക്തിർന തു മുണ്ഡനേന .. 17-12
നാപിതസ്യ ഗൃഹേ ക്ഷൗരം പാഷാണേ ഗന്ധലേപനം .
ആത്മരൂപം ജലേ പശ്യൻ ശക്രസ്യാപി ശ്രിയം ഹരേത് .. 17-13
സദ്യഃ പ്രജ്ഞാഹരാ തുണ്ഡീ സദ്യഃ പ്രജ്ഞാകരീ വചാ .
സദ്യഃ ശക്തിഹരാ നാരീ സദ്യഃ ശക്തികരം പയഃ .. 17-14
പരോപകരണം യേഷാം ജാഗർതി ഹൃദയേ സതാം .
നശ്യന്തി വിപദസ്തേഷാം സമ്പദഃ സ്യുഃ പദേ പദേ .. 17-15
യദി രാമാ യദി ച രമാ യദി തനയോ വിനയഗുണോപേതഃ .
തനയേ തനയോത്പത്തിഃ സുരവരനഗരേ കിമാധിക്യം .. 17-16
ആഹാരനിദ്രാഭയമൈഥുനാനി
സമാനി ചൈതാനി നൃണാം പശൂനാം .
ജ്ഞാനം നരാണാമധികോ വിശേഷോ
ജ്ഞാനേന ഹീനാഃ പശുഭിഃ സമാനാഃ .. 17-17
ദാനാർഥിനോ മധുകരാ യദി കർണതാലൈർദൂരീകൃതാഃ
ദൂരീകൃതാഃ കരിവരേണ മദാന്ധബുദ്ധ്യാ .
തസ്യൈവ ഗണ്ഡയുഗ്മമണ്ഡനഹാനിരേഷാ
ഭൃംഗാഃ പുനർവികചപദ്മവനേ വസന്തി .. 17-18
രാജാ വേശ്യാ യമശ്ചാഗ്നിസ്തസ്കരോ ബാലയാചകൗ .
പരദുഃഖം ന ജാനന്തി അഷ്ടമോ ഗ്രാമകണ്ടകഃ .. 17-19
അധഃ പശ്യസി കിം ബാലേ പതിതം തവ കിം ഭുവി .
രേ രേ മൂർഖ ന ജാനാസി ഗതം താരുണ്യമൗക്തികം .. 17-20
വ്യാലാശ്രയാപി വിഫലാപി സകണ്ടകാപി
വക്രാപി പങ്കിലഭവാപി ദുരാസദാപി .
ഗന്ധേന ബന്ധുരസി കേതകി സർവജന്തോ-
രേകോ ഗുണഃ ഖലു നിഹന്തി സമസ്തദോഷാൻ .. 17-21

ഇതി ചാണക്യനീതിദർപണഃ സമ്പൂർണഃ .

Processed and proofread by Sunder Hattangadi

```
% Text title            : chANakya nItI
% File name             : chANakyanItisort.itx
% itxtitle              : chANakyanItI
% engtitle              : Chanakya Niti
% Category              : major_works, chANakya, upadesha, subhAShita, subhaashita
% Location              : doc_z_misc_major_works
% Sublocation           : major_works
% Texttype              : pramukha
% Author                : Chanakya [circa 350 B.C.]
% Language              : Sanskrit
% Subject               : philosophy/hinduism/
% Transliterated by     : Sunder Hattangadi
% Proofread by          : Sunder Hattangadi
% Description-comments  : A manual of ethics/morals
% Indexextra            : (1, 2, varNAnukramita, Translations 1 PDF , 2 PDF , 3 PDF , Hindi)
% Latest update         : October 8,2022
% Send corrections to   : sanskrit at cheerful dot c om
% Site access           : https://sanskritdocuments.org
```